

Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning 2020

Slottsplatsen 30, fornlämning 12:1

TILLBYGGNAD OCH NY FETTAVSKILJARE

Landskrona stad, Landskrona kommun
Skåne län

Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning 2020

Slottsplatsen 30, fornlämning 12:1

TILLBYGGNAD OCH NY FETTAVSKILJARE

Landskrona stad, Landskrona kommun
Skåne län

Skånearkeologi

Per Sarnäs

Midgårdsgatan 3

216 19 Malmö

Tel: 0708-82 78 16

E-post: info@skanearkeologi.se

Webb: www.skanearkeologi.se

Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning 2020

Slottsplatsen 30, fornlämning 12:1

Tillbyggnad och ny fettavskiljare

Landskrona stad, Landskrona kommun

Skåne län

Skånearkeologi

Rapport 2021:21

Författare: Per Sarnäs

Grafisk form: Anders Gutehall

Omslagsbild: Kanonkula påträffad i vallgraven

Kartor: © Lantmäteriet/Metria ordernr 872451

© Skånearkeologi 2021

Innehåll

Undersökningens bakgrund och resultat	5
Referenser	7
Tekniska och administrativa uppgifter	7

Figur 1. Karta över Skåne med Landskrona kommun markerat med blå färg.

Figur 2. Del av fastighetskartan över Landskrona med fornlämningsbegränsningen markerad med blå linje. Platsen för undersökningen är markerad med en röd fylld cirkel. © Lantmäteriet

Undersökningens bakgrund och resultat

Med anledning av att Landskronahem planerade genomföra ombyggnadsarbeten inom fastigheten Slottsplatsen 30 som ligger inom Landskrona medeltida och historiska utbredning (Landskrona 12:1/L1988:4669), beslutade länsstyrelsen Skåne om en arkeologisk undersökning i form av en schaktningsövervakning.

Inmätningen gjordes dels med RTK-GNSS, dels analogt. Endast delar av schaktet för fettavskiljaren kunde mätas in med RTK-GNSS i övrigt mättes analogt utifrån befintliga hus. Nybyggnadskartan har därefter rektifierats utifrån fastighetskartan. Man kan därför räkna med att inmätningen endast har decimeterprecision.

Konservering av föremålen har utförts av Lunds universitets historiska museum.

Schaktningsövervakningen omfattade två olika markgrepp som låg i omedelbar anslutning till varandra. Den första schaktningen avsåg en grundläggning för en utbyggnad av en befintlig byggnad. Strax väster om denna grundläggning skulle en fettavskiljare grävas ned (figur 4).

Schaktet för grundläggningen för schaktet var ca 12 m långt med en bredd på ca 1,5 m och ett djup av ca 0,6 m. I schaktet framkom omrörda massor med sentida fynd och en grundmur av gjuten cement och två ledningar med höganäsrör.

Schaktet för fettavskiljaren var ca 39 m² i ytan och ca 26 m² i botten och hade ett största djup av ca 3,6 m. Schaktbotten låg ca 1 m under havsnivån (figur 4).

I schaktet framkom stadens äldre vallgrav i form av vallgravskanten in mot staden. Vallgraven fortsätter under det befintliga huset. Vid schaktningen undersöktes fyllningen skiktvis med metalldetektor varvid en 7,32 kg (16 pund) tung kanonkula påträffades (LUHM 330 62:1) (se omslag). Det fanns hela tiden en betydande rasrisk som förvärrades med djupet på schaktet. Av det skälet inskränktes besöken nere i schaktet till ett minimum och mot slutet upphörde de helt. Det schaktmassor som togs upp med grävmaskinen undersöktes med metalldetektor varvid ett vagnsbultsliknande föremål av brons tillvaratogs (LUHM 33 062:2) (figur 3). Mindre föremål av järn ignorerades. I övrigt påträffades en skärva av en jydepotta, en bit av en kritpipa, en bit av ett rumpkavel och en fragmentarisk grönglaserad golvtegelplatta. (ej tillvaratagna)

I samband med en arkeologisk förundersökning inom den intilliggande fastigheten Slottsplatsen 26 framkom ett parti av den yttre vallgravskanten. Vallgravskantens timmer utgjordes av nedslagna ekstolpar och liggande ekvirke. Träresterna var kraftigt nedbrutna men bör ha haft en dimension kring 2 dm. Vallgraven framkom på ett djup av 2 m (Sarnäs 2020).

Äldsta fyndet utgörs av jydepottsskärvan som inte bör vara äldre än mitten av 1500-talet. Till 1500-talet kan nog även rumpkavelbiten liksom golvteglet dateras. Kritpipan är dock som äldst från 1600-talet. Av de påträffade fynden att döma bör vallgraven ha fyllts igen tidigast under 1600-talet. Enligt Bengt Jacobsson bör vallgraven mot sjösidan ha tillkommit någon gång under 1460–1470-talen (Jacobsson 1983 s.70). Det finns en karta från 1580-talet, upprättad av Anders Sörensen Vedel som enligt Jacobsson visar att vallgraven mot sjösidan har varit försedd med en strandmur (Jacobsson 1983 s.68 f). Det framkom dock inga rester efter en mur invid vallgraven.

Kanonkulan har med sina 16 pund en ovanlig dimension. De vanliga dimensionerna var 3, 6, 12 och 24 pund. Med tanke på att kanonkulan påträffades i den inre delen av vallgraven kan den ha skjutits från ett fartyg vid någon belägring.

Utifrån resultaten från de två undersökningarna bör vallgravssträckningen ha haft en mer nordostlig riktning än vad fornlämningen har enligt Fornsök (figur 5).

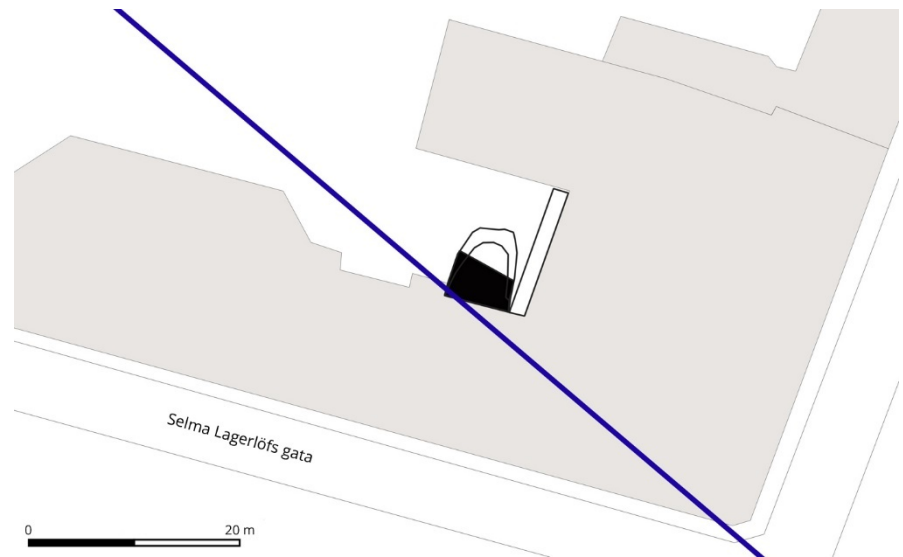

Figur 3. Vagnsbultliknande föremål som påträffades i vallgravens fyllning. Föremålet är 45 mm långt. Foto Lovisa Dahl, LUHM.

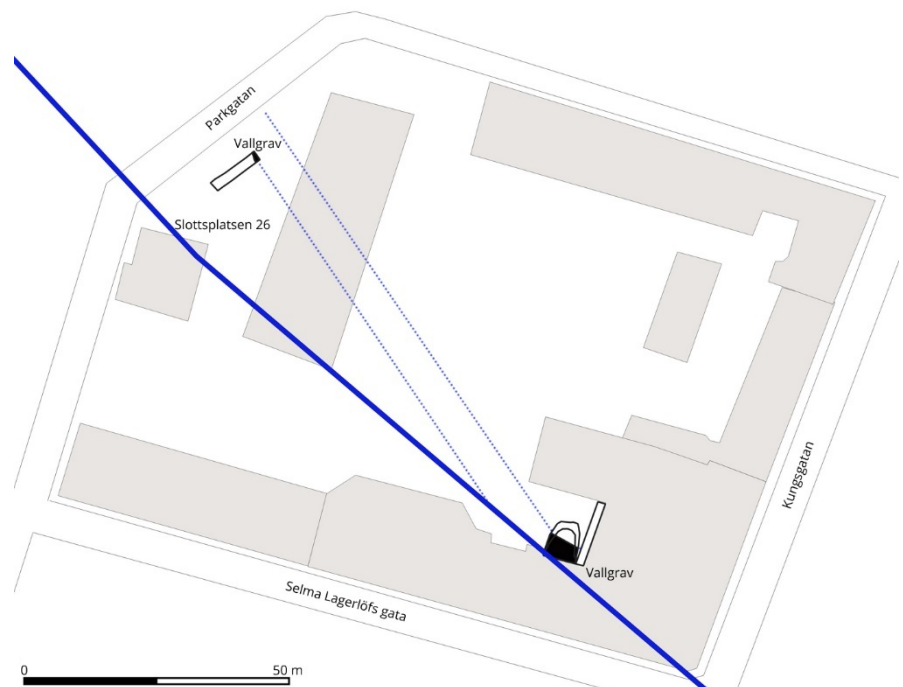
Fyndnummer	Sakord	antal	Vikt (kg)	Material	Diameter/längd (mm)
33 062:1	Kanonkula	1	7,32	Järn	125
33 062:2	Bult	1	0,21	Brons	45

Tabell 1. Tabell över de två fynd som tillvaratogs.

Figur 4. Figuren visar de två schakten och vallgraven. Den blå linjen markerar forn-lämningens begränsning

Figur 5. Figuren visar de två undersökningarna inom vilka vallgraven framkommit. Den prickade linjen anger vallgravens sträckning utifrån undersökningsresultaten. Den blå linjen markerar forn-ämningens begränsning

Referenser

Litteratur

Jacobsson, B. 1983. Landskrona. Medeltidsstaden 48. Riksantikvarieämbetet och Statens Historiska museum.

Sarnäs, P. 2020. Slottsplatsen 26, fornlämning L1988:4669. Rapport över arkeologisk förundersökning 2020. Skånearkeologi rapport 2020:21.

Kartmaterial

Fastighetskartan

Internetreferenser

Internetreferenser.

Tekniska och administrativa uppgifter

Länsstyrelsens diarienummer431-16904-2019
Skånearkeologis diarienummer201908
Inventarienummer33062

Län Skåne
Kommun Landskrona
Stad Landskrona
Fastighet Slottsplatsen 30
RAÄ-nummerL1988:4669/Landskrona 12:1

Koordinatsystem Sweref 99 TM
N koordinat6193754
E koordinat364005
M ö.h.-1,0-3,2

Fältarbetstid2020-03-03-2020-10-22
Antal arbetsdagar3
Antal arkeologtimmar 20

Undersökt yta58 m²

Projektansvarig Per Sarnäs
UppdragsgivareAB Landskronahem

Arkivmaterial i form av shp-filer, digitala foton och rapportoriginal förvaras på Lunds universitets historiska museum.